

Risiko- og kapitalstyring

Jyske Bank 2007

Indhold

1. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I JYSKE BANK	5
1.1 Organisering	5
1.2 Styling af risici.....	6
1.3 Kapitalbehov	7
1.4 RAROC.....	7
1.5 Økonomisk kapital	8
1.6 Modelunderstøttelse.....	8
1.7 Basiskapital	9
2. MARKEDSRISIKO	10
2.1 Value-at-Risk	11
2.2 Back-testing	12
2.3 Scenariebaserede stresstests	12
2.4 Risikotyper	12
2.4.1 Renterisiko.....	12
2.4.2 Valutarisiko	13
2.4.3 Aktierisiko.....	13
2.4.4 Råvarerisiko	13
2.4.5 Andre risici.....	13
2.5 Afledte finansielle instrumenter.....	14
2.6 Følsomhedsanalyser.....	14
2.7 Solvenskrav.....	15
2.8 Aktier uden for handelsbeholdning.....	15
3. KREDITRISIKO.....	16
3.1 Kreditpolitik.....	17
3.2 Risikovurdering.....	17
3.3 Kreditvurderingsprocessen.....	18
3.4 Kreditorganisation	19
3.5 Udlån (EAD)	19
3.7 Nedskrivninger på udlån	21
3.7.1 Individuelle nedskrivninger	21
3.7.2 Gruppevise nedskrivninger	22
3.8 Hensættelser på garantier og andre forpligtelser	22
3.9 Tabsafskrivning	22
3.10 Risikoklasser	22
4. OPERATIONEL RISIKO.....	25

Udgiver

Jyske Bank
Økonomistyring
Vestergade 8-16
DK-8600 Silkeborg

Ansvarshavende redaktør:

Louise F. Christensen
Tlf. 89 89 65 81
louise@jyskebank.dk

Jyske Bank påtager sig ikke ansvar for materialets rigtighed eller for dispositioner foretaget på baggrund af rapportens informationer eller vurderinger.

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

5. LIKVIDITETSRISIKO OG -STYRING	26
5.1 Den kortsigtede likviditetsstyring	27
5.2 Den strategiske likviditetsstyring	28
Scenarie 1 – et hårdt Jyske Bank specifikt stress-scenarie, der overvåges dagligt	28
Scenarie 2 - et bredt sektor stress-scenarie, der overvåges løbende.....	28
Scenarie 3 - et mildt sektor stress-scenarie, der overvåges løbende	28
5.3 Likviditetsnødplan.....	28
5.4 Bankens likviditetsberedskab	29
5.5 Finansiering.....	30
5.6 Kapitalmarkedsfinansiering via låneprogrammer	30
5.7 Kreditvurderinger	31
BILAG 1	32
BILAG 2.....	35

1. Risiko- og kapitalstyring i Jyske Bank

Jyske Bank har udbyggede og integrerede løsninger til identifikation og styring af koncernens risici samt til vurdering af kapitalbehovet til dækning af risici. Den økonomiske styring er baseret på RAROC-principper (Risk Adjusted Return on Capital – risikojusteret kapitalafkast), og styringen anvendes på alle niveauer i Jyske Bank.

Det seneste år har det primære fokus været konsolidering af de udviklede metoder og modeller til opgørelse af kreditrisiko samt implementering af modeller til styring og opgørelse af operationel risiko. Der arbejdes til stadighed på at forbedre, videreudvikle, validere og forankre modellerne. Banken ansøgte i september 2006, da muligheden forelå, om godkendelse som avanceret bank i henhold til de nye kapitaldækningsregler. Konkret blev der ansøgt om godkendelse til at anvende de avancerede regler på hovedparten af den indenlandske del af kreditporteføljen. Denne godkendelse fik banken i november 2007 af Finanstilsynet med virkning fra 1. januar 2008.

1.1 Organisering

Bestyrelsen fastlægger overordnede politikker, rammer og principper for risiko- og kapitalstyring. Bestyrelsen modtager løbende rapportering af udviklingen i risici og udnyttelsen af tildelte risikorammer.

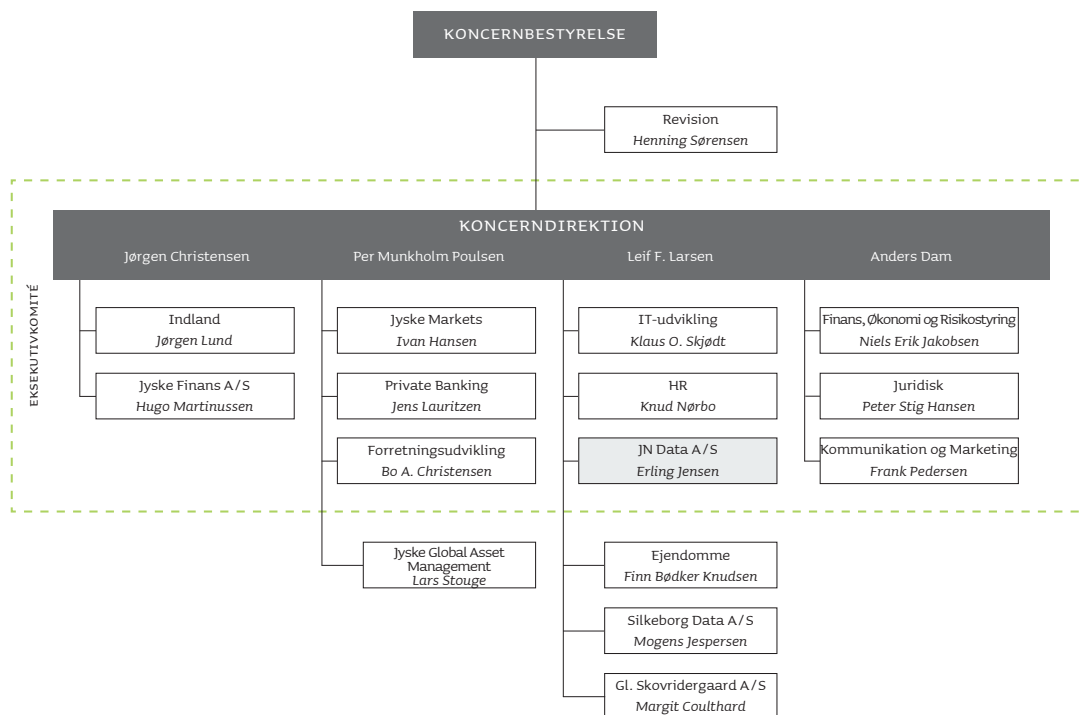
Den overordnede økonomi- og risikostyring samt kapitaloptimering foretages i ”Finans, Økonomi og Risikostyring”. Enheden er organisatorisk opdelt i

- Funktioner, der har ansvar for at disponere bankens egenbeholdning og balancestyling (Finans).
- Funktioner, der har ansvar for økonomi i koncernen samt kundevendte økonomi- og risikoværktøjer (Økonomi).
- Funktioner, der har til formål at opgøre, overvåge, analysere, modellere og rapportere koncernens risici og kapitalforhold (Risikostyring).

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

Organisationsplan for Jyske Bank koncernen

1.2 Styring af risici

Funktioner under Økonomi- og Risikostyring forelægger nye risikostyringsprincipper og politikker for koncerndirektionen og bestyrelsen til godkendelse. Disse funktioner er ansvarlige for implementering af principper og politikker med henblik på at forbedre både risikostyring og kapitalallokering. Risikostyring kontrollerer, at koncernens risici holder sig inden for de rammer, der er fastsat af bestyrelsen.

Den daglige styring af koncernens kreditrisici foretages af kunderådgivere og kreditafdelingen. Den overordnede overvågning af koncernens samlede kreditrisici varetages af Risikostyring.

Den daglige styring af koncernens markedsrisici foretages af Finans. Finans' investeringer er baseret på makroøkonomiske principper og er derfor i sagens natur langsigtet.

Den enkelte enheds ledelse har det overordnede ansvar for styring af den operationelle risiko i enhederne. Styringen af koncernens større operationelle risici overvåges af Risikostyring, der løbende rapporterer udviklingen i disse risici til koncerndirektionen og bankens Koncernrisikokomité.

På månedlige møder vurderes koncernens markedsrisikopositioner i Koncernlikviditetskomiteen. Det er komitéens opgave at sikre, at koncernens faktiske risikoprofil er i overensstemmelse med den tilsligtede risikoprofil.

På kvartalsvise møder i Koncernrisikokomiteen fastlægges aktiviteter til opfyldelse af lovgivningens krav til kapitaldækningsopgørelsen, interne procedurer til risikomåling og -styring, koncer-

nens basiskapital og solvensbehov, kapital- og likviditetsberedskab samt nødplaner herfor og allokering af risikokapital til enheder og risikotyper.

■ Instanser til styring af koncernens risici

Risikostyring	Overordnet overvågning af koncernens samlede risici, koncernens større operationelle risici. Løbende rapportering til koncerndirektionen og bankens Koncernrisikokomité.
Kreditafdelingen	Daglig styring af koncernens kreditrisici
Finans	Daglig styring af koncernens markedsrisici
Koncernlikviditetskomitéen	Sikrer, at koncernens faktiske risikoprofil er i overensstemmelse med den tilsigtede risikoprofil
Koncernrisikokomitéen	Fastlægger diverse aktiviteter til opfyldelse af eksterne og interne styringskrav

1.3 Kapitalbehov

Opgørelsen af kapitalbehovet i Jyske Bank bygger på analyser af alle væsentlige risici. Disse analyseres dels selvstændigt, dels i en helhed.

Stresstest er et vigtigt redskab til at analysere det samlede risikobillede. Anvendelsen af stresstest belyser bl.a., om banken også i en recession har tilstrækkelig basiskapital. Til dette formål opstilles forskellige makroøkonomiske scenarier med en horisont på 3 - 5 år, hvor konsekvenserne for Jyske Bank mht. tab og indtjening afdækkes. Disse scenarier beskriver f.eks. situationer, hvor aktivitetsniveauet falder pga. overophedning af dansk økonomi.

Til fremskrivning af økonomiske nøgletal anvendes de makroøkonometriske modeller ADAM (Danmarks Statistik) og MONA (Nationalbanken). Herudover anvendes interne tabsmodeller (fejlkorrktionsmodeller) og kreditrisikomodeller til fremskrivning af Jyske Banks tab på baggrund af de forskellige scenarier for den makroøkonomiske udvikling.

På baggrund af scenarieresultaterne vurderes, om det er nødvendigt at indregne en kapitalbuffer i opgørelsen af den tilstrækkelige basiskapital til imødegåelse af mindre gunstige konjunktursituationer. I fastlæggelsen af kapitalbufferens størrelse inddrages bl.a. bankens forventede indtjeningsevne i en recession. Er den forventede indtjeningsevne tilstrækkelig stor i forhold til tabene i en lavkonjunktur, mindskes behovet for en kapitalbuffer.

1.4 RAROC

RAROC er koncernens primære værktøj til resultatmåling. Det er et måle- og ledelsesværktøj til beregning af det risikojusterede økonomiske resultat. Koncernens forretningsområder og aktiviteter har alle forskellige risikokarakteristika, som kan udtrykkes i ét risikotal, økonomisk kapital. Afkastkravet til den økonomiske kapital anvendes til at give et konsistent risikojusteret overblik

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

over rentabiliteten på tværs af koncernens aktiviteter. RAROC giver en bedre risikostyring ved, at omkostningerne til risiko henføres til specifikke aktiviteter.

Banken råder generelt over RAROC-baserede værktøjer på alle niveauer fra vurdering af enkeltforretninger til vurdering af resultater på kunde-, afdelings-, område- og enhedsniveau.

1.5 Økonomisk kapital

Økonomisk kapital er et centralt begreb i styringen af bankens risiko- og kapitalforhold. Økonomisk kapital er den kapital, der som minimum kræves for at understøtte det nuværende risikoniveau ét år frem. Det omfatter en kvantificering af risici på tværs af risikotyper og er et centralt begreb i den interne økonomiske styring. Med implementeringen af kapitaldækningsbekendtgørelsens anden søjle, vil økonomisk kapital fremover også spille en større rolle i forbindelse med den regulative kapital, da den økonomiske kapital vil være en af hjørnestenene i bankens interne proces til fastlæggelse af kapitalbehovet (ICAAP).

Jyske Bank fordeler økonomisk kapital til risici såsom kredit-, markeds- og forretningsrisici samt operationelle risici. Modsat tidligere fordeles der ikke længere økonomisk kapital til likviditetsrisici, hvilket er i overensstemmelse med markedspraksis på området.

I Jyske Bank skal økonomisk kapital som minimum dække 99,97 % af ikke forventede tab over en etårig periode. Beregning af økonomisk kapital bygger på en antagelse om, at det nuværende risikoniveau, den aktuelle portefølje og de nuværende risikotyper er konstante over en periode på ét år.

I 1. kvartal tog Jyske Bank en avanceret kreditporteføljemodel i anvendelse, således at der nu i endnu højere grad tages højde for de enkelte eksponeringers specifikke karakteristika, herunder løbetider, brancher, koncentrationseffekter samt korrelationen mellem kunderne. Modellen tager desuden højde for både tab ved misligholdelse og ændring i kreditrisikoen som følge af forventet migrering.

1.6 Modelunderstøttelse

Bag beregningen af økonomisk kapital og bankens risikostyring generelt ligger en lang række kvantitative modeller til kvantificering og strukturering af de forskellige risikotyper. Disse modeller anvendes intensivt lige fra rådgivningen af bankens kunder til rapporteringen til bankens ledelse. Det er derfor væsentligt, at banken til enhver tid er tryk ved kvaliteten af modellerne. Dette sikres bl.a. ved, at modellerne mindst 1 gang årligt reestimeres og valideres med det formål at opdatere modellerne under hensyntagen til de seneste data samt afdække evt. problemområder, der kræver særlig opmærksomhed. Valideringen omfatter generelt en vurdering af modellernes stabilitet, absolutte præcision (backtest) og relative præcision (benchmarking).

Resultatet af dette arbejde dokumenteres i reestimations- og valideringsdokumenter, der danner baggrund for orientering af og evt. indstilling til bankens Koncernrisikokomite. Derudover foregår der løbende videreudvikling af eksisterende og implementering af nye modeller.

Ansvaret for tilsyn med og review af ovennævnte validerings- og reestimationsprocesser ligger i funktionen ”Solvens og lovgivning”, der er forankret i Risikostyring, og fungerer således som kontrolenhed for kreditrisiko (”Credit Risk Control Unit”) i relation til kapitaldækningsreglerne.

1.7 Basiskapital

Nedenstående tabel viser koncernens basiskapital ultimo 2007 opgjort efter hidtidige regler og CRD-reglerne.

Basiskapital Jyske Bank-koncernen (kr. mio.)

	2007	2007 (CRD)
Aktiekapital	560	560
Overført underskud	8.826	8.826
Minoritetsinteresser	49	49
Immaterielle aktiver	-291	-291
Udsudte skatteaktiver	-25	-25
Kernekapital ekskl. hybrid kernekapital	9.119	9.119
Hybrid kernekapital	1.609	1.609
Forskel ml. forventede tab og nedskrivninger	0	-312
Fradrag for kapitalandele over 10 %	-24	-24
Fradrag for leveringsrisiko	-22	-22
Kernekapital	10.682	10.370
Efterstillede kapitalindskud (eksl. hybrid kernekapital)	1.640	1.640
Hybrid kernekapital	68	68
Opskrivningshenlæggelser	272	272
Forskel ml. forventede tab og nedskrivninger	0	-312
Fradrag for kapitalandele over 10 %	-24	-24
Fradrag for leveringsrisiko	-22	-22
Basiskapital	12.616	11.992

Ved koncernens overgang til CRD-reglerne fra 1. januar korrigeres basiskapitalen for forskellen mellem de modelbaserede forventede tab og de regnskabsmæssige nedskrivninger på de eksponeringer, hvorpå der anvendes IRB-metoder. Der er ingen forskelle i konsolideringsgrundlaget mellem regnskabsmæssige formål og konsolidering i henhold til kapitel 12 i Lov om finansiel virksomhed. Der kan ske hurtig overførsel af kapitalressourcer eller tilbagebetaling af fordringer mellem modervirksomheden og dens dattervirksomheder i det omfang, at dattervirksomhedernes solvens- og likviditetsforhold tillader det.

2. Markedsrisiko

2.1 Value-at-Risk

2.2 Back-testing

2.3 Scenariebaserede stresstests

2.4 Risikotyper

2.4.1 Renterisiko

2.4.2 Valutarisiko

2.4.3 Aktierisiko

2.4.4 Råvarerisiko

2.4.5 Andre risici

2.5 Afledte finansielle instrumenter

2.6 Følsomhedsanalyser

2.7 Solvenskrav

2.8 Aktier uden for handelsbeholdning

2. Markedsrisiko

Markedsrisici opstår som følge af bankens åbne positioner i de finansielle markeder såsom rente-, valuta-, aktie- og råvarepositioner. Ved opgørelse, styring og kontrol af markedsrisiko benytter Jyske Bank-koncernen en fuldt integreret fremgangsmåde, der omfatter såvel anlægs- som handelsbeholdningen.

Jyske Bank har udviklet politikker og forretningsgange til styring af markedsrisiko. Politikkerne vedrører identificering og beregning af forskellige former for markedsrisiko og angiver specifikke grænser for, hvor stor en markedsrisiko koncernen kan acceptere. Bankens brug af markedsrisiko-data gør det muligt at generere detaljerede risikorapporter for koncernen.

For at kunne afgrænse, hvor stor en markedsrisiko Jyske Bank er villig til at påtage sig, benyttes et delegeringssystem med tre niveauer. Første niveau afspejler rammerne for koncernens samlede markedsrisiko. Rammerne defineres af bestyrelsen og delegeres som beføjelser til den ordførende direktør. I andet niveau uddelegerer den ordførende direktør maksimale risikorammer til lederne af Jyske Markets og Finans. Det er de eneste enheder, der kan påtage sig markedsrisiko af betydning. Det tredje niveau afspejler videredelegering af rammer fra lederne af ovennævnte enheder til medarbejdere i Jyske Markets og Finans.

Markedsrisici styres på koncernniveau. Optimering af koncernens egen markedsrisiko foretages af Finans. Desuden har Jyske Markets positionsstyring, primært til understøttelse af handelsaktiviteterne.

Markedsrisiko i andre enheder i koncernen afdækkes i al væsentlighed på daglig basis med moderselskabet.

Der er etableret kontroller for at sikre, at alle positioner og transaktioner overholder risikostyringspolitikken og beføjelserne. Alle risikopositioner overvåges dagligt af en funktion, der ikke har forretningsansvar. Positioner, der overskrider de fastlagte rammer, rapporteres straks til koncern-direktionen. Såfremt positionerne overstiger koncerndirektionens samlede beføjelse, rapporteres straks til bankens bestyrelse samt Intern Revision.

Ikke alle aspekter af markedsrisiko kan kvantificeres ved hjælp af en enkelt opgørelsesmetode. Derfor bygger beregninger, opgørelser og interne beføjelser vedrørende markedsrisiko på en række forskellige metoder. I den daglige risikostyring anvendes både traditionelle risikomål og mere avancerede interne matematiske/statistiske modeller såsom Value at Risk. For at sikre at de interne modeller har en tilstrækkelig nøjagtighed, foretages der løbende kontrol af resultaterne.

2.1 Value-at-Risk

Jyske Bank anvender Value-at-Risk-metoden (VaR) til styring og overvågning af markedsrisici. Value-at-Risk udtrykker den forventede maksimale tabsrisiko over en periode, baseret på den historiske udvikling i de enkelte forretningstypers kurs og samvariation. Der er opstillet og uddelegeret risikobeføjelser på VaR.

Modellen er en parametrisk VaR, baseret på en forbedret Risk Metrics model. Volatiliteter og kovarianser i modellen er estimeret på baggrund af data ½ år tilbage i tiden. Dataene er vægtet således, at de seneste observationer vægter mest. VaR-metoden er specielt tilpasset, så den afspejler den indbyggede risiko for førtidsindfrielse på danske realkreditobligationer. Jyske Banks VaR model

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

indeholder ikke råvarepositioner samt positioner i strukturerede kreditobligationer (CLO/CDO). Risikobeføjelser opgøres med 99 % sandsynlighed samt på basis af 1 dags horisont og defineres som Daily Earnings at Risk (DEaR). En 99 % DEaR indikerer 1 % sandsynlighed for, at dagens faktiske kursreguleringer overskrider DEaR tallet. Med andre ord bør der på årsbasis i gennemsnit være 2-3 dage, hvor bankens kursreguleringer overstiger den DEaR, som VaR-modellen har estimeret. En sådan hændelse betegnes en outlier.

VaR-modellen er ikke søgt godkendt hos Finanstilsynet.

2.2 Back-testing

For at vurdere nøjagtigheden af VaR-modellen foretages der dagligt back-testing af modellen, hvor den estimerede VaR sammenlignes med den faktiske daglige kursregulering på markedsrisiko-relaterede positioner. Back-testing foretages og rapporteres for 99 % DEaR.

Jyske Bank har anvendt VaR i styringen siden 2001. I den periode har der i gennemsnit været 2,0 outliers årligt med en variationsbredde indenfor 1-3 outliers, hvilket underbygger validiteten af Jyske Banks VaR model.

2.3 Scenariebaserede stresstests

Scenariebaserede stresstests af positioner udføres i forbindelse med Finans' månedlige arbejde. Disse tests har ikke direkte indflydelse på opgørelsen af den økonomiske kapital og anvendes heller ikke direkte i beføjelsesstrukturen.

2.4 Risikotyper

Jyske Bank skal dagligt håndtere flere forskellige typer af markedsrisici. Hver risiko har særlige karakteristika, og nedenstående præsenterer styringen af rente-, valuta-, aktie- og råvarerisici samt andre risici.

2.4.1 Renterisiko

Renterisikoen beregnes dagligt på baggrund af varighed. Varigheden for en portefølje defineres som renterisikoen ved en generel stigning i renteniveauet på ét procentpoint (Renterisiko 1). Varigheden angiver den procentvise gevinst eller det procentvise tab, hvis samtlige renter (i alle valutaer og over alle rentekurver) øjeblikkelig stiger med ét procentpoint. Beregningen foretages på baggrund af hele porteføljen af renterelaterede instrumenter i både Finans og Jyske Markets. Som følge af Jyske Banks eksponering over for danske realkreditobligationer er der udviklet omfattende risikostyringsmodeller, der tager hensyn til muligheden for førtidsindfrielse. Danske realkreditobligationer udstedes for en stor dels vedkommende med en indbygget ret til førtidsindfrielse til kurs 100. Denne ret betyder, at almindelige risikonøgletal såsom varig-hedsbegrebet ikke er optimale, medmindre de justeres for den indbyggede ret til førtidsindfrielse. Risikostyringen omfatter således beregning og grænser på positioner i Option-Adjusted Spreads (OAS-positioner). Renterisikoen beregnes med udgangspunkt i aftalte betalinger. Det forudsættes, at kunden og banken overholder de aftalte kontraktuelle betalinger, dog er visse lån ydet til fast rente med mulighed for førtidig indfrielse. Renterisiko 1 er korrigeret for dette optionselement. Banken har ikke fastforrentede mellemværende med ubestemt løbetid.

I tillæg til den gængse renterisiko 1 beregner Jyske Bank endvidere renterisiko 2, der er specifik for Jyske Bank. Baggrunden herfor er, at renterisiko 1 på en række punkter er for simpel. Renterisiko 1 tager eksempelvis ikke højde for de risici, der er knyttet til spændforretninger mellem rentepositioner i forskellige instrumenter og valutaer. Renterisiko 2 beregnes derfor som renterisiko 1 + tillæg for rentestrukturrisici, volatilitetsrisici, landerisici og basisrisici.

2.4.2 Valutarisiko

Valutarisiko beregnes i henhold til Finanstilsynets kapitaldækningsbekendtgørelse. Valutakursindikator 1 opgøres som summen af den største numeriske værdi af nettotilgodehavender (lang position) eller nettogæld (kort position) for hver valuta opgjort i DKK.

Risikoen i henhold til indikator 1 rapporteres til myndighederne hvert kvartal.

Valutaindikator 1 tager ikke højde for, at nogle valutaer er mere volatile og måske mindre likvide end andre. Derfor benytter Jyske Bank til styringsformål en vægtet valutaindikator 1 (Jyske Valutaindikator). Her er de enkelte valutaer tildelt en vægt på 100-250 %, der multipliceres med den nominelle valutaposition. Herefter summeres de vægtede valutapositioner til ”vægtet valutaindikator 1”, der således er et bedre risikomål end den uvægtede valutaindikator 1.

Endvidere benyttes VaR på valutapositioner i risikostyringen. Dette nøgletal tager højde for den indbyrdes korrelation mellem de forskellige valutapositioner samt volatiliteten i den enkelte valuta.

2.4.3 Aktierisiko

Aktierisiko opgøres som risiko A og risiko B.

Aktierisiko A opgøres som 10 % af nettoeksponeringen i aktier, hvor nettoeksponeringen er opgjort som positive eksponeringer fratrukket negative eksponeringer. Aktierisiko A udtrykker således størrelsen af det tab / den gevinst, der vil være resultatet af et globalt kursfald på 10 %.

Aktierisiko B opgøres som 10 % af den numeriske eksponering i aktier. Dette risikomål udtrykker således bruttoeksponeringen, idet risikomålet viser størrelsen af det tab, der vil være resultat af et 10 % kursfald på alle positive eksponeringer samtidig med en 10 % kursstigning på alle negative eksponeringer.

Jyske Bank aktier samt finansielle sektoraktier og lignende er ikke medtaget i aktierisiko A og B.

2.4.4 Råvarerisiko

Både Jyske Markets og Finans har en beholdning af råvarepositioner. Beholdningerne risikostyres efter et nominelt princip, hvor de numeriske positioner indgår til kursværdi og summeres.

2.4.5 Andre risici

Jyske Bank beregner risikoen i forbindelse med ikke-lineære derivater som eksempelvis optioner. Det drejer sig primært om rente- og valutaoptioner. Risikoberegning og -afgrænsning omfatter delta-, gamma- og vegarisici. Sådanne risikomål anvendes ligeledes ved sammensatte produkter indeholdende optioner, såsom danske realkreditobligationer.

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

Ligeledes er der opsat begrænsninger på størrelsen af enkeltpositioner for både obligationer og aktier for at begrænse koncentrationsrisici.

2.5 Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter bruges af såvel kunder som banken til afdækning og styring af markedsrisici.

Markedsrisici på afledte finansielle instrumenter indgår i bankens markedsrisikoopgørelser. Kreditrisikoen på afledte finansielle instrumenter opgøres pr. modpart og indgår i kreditrisikostyringen. Når der er indgået aftale herom, foretages netting pr. modpart af den kreditrisiko, der er forbundet med afledte finansielle instrumenter. Banken har endvidere indgået såkaldte CSA aftaler med en række store modparter, der indebærer, at Jyske Bank modtager kontante beløb til sikkerhed, hvis forretningerne med modparten har en positiv værdi i Jyske Banks favør. Modsat skal Jyske Bank overføre beløb til modparten til sikkerhed, hvis forretningerne har en negativ værdi for Jyske Bank.

2.6 Følsomhedsanalyser

■ Følsomhedsanalyser - Tal i mio. DKK.

Risikovariabel	Resultatpåvirkning
Renteniveauet stiger 1 % point*	-243
Negativ renteændring 0,5	-190
Generelt aktiefald på 10 %	-103
Negativ aktieændring 5 %	-81
Negativ råvareændring 5 %	-5
Negativ valutaændring 5 %**	-207

* Scenariet svarer til bankens risikomål ”Renterisiko 1”

** Der ses bort fra EUR ved beregningen

Der er tale om et mildt stress-scenarium. Med ”negativ” forstås, at long positioner falder i pris, og short positioner stiger i pris. Alle opgjort pr. valuta.

Banken har i vidt omfang modsatrettede positioner på tværs af markeder. Det værste tænkelige scenarium er, at alle lange (positive) positioner falder i pris, mens short (negative) positioner stiger i pris. Resultateffekten af en sådan negativ kursudvikling for koncernen, beregnet ved en negativ renteændring på 0,5 % point, er vist i ovenstående tabel. Endvidere er vist bankens følsomhed over for en stigning i renteniveauet på 1 procentpoint, samt følsomheden over for et globalt fald i aktiemarkederne på 10 %. Følsomhedsanalyserne er udtryk for en alt andet lige betragtning, hvilket sjældent vil være tilfældet i virkeligheden.

2.7 Solvenskrav

Solvenskrav, markedsrisiko - Tal i mio. DKK. - 31.12.07

	Risikovægtede beløb	Solvenskrav
Gældsinstrumenter	12.503	1.000
Aktier m.v.	431	34
Råvarer	92	7
Leveringsrisiko	86	7
Optionstillæg	0	0
Valutaposition	2.696	216
Total	15.809	1.265

2.8 Aktier uden for handelsbeholdning

Nedenstående aktier indgår ikke i handelsbeholdningen eller aktierisiko A og B. Der er fortrinsvis tale om finansielle sektoraktier, som relaterer sig til koncernens almindelige driftsaktiviteter. Der er ikke planer om videresalg.

Aktier uden for handelsbeholdning - Tal i mio. DKK

	31.12.07	Realiseret gevinst/tab	Urealiseret gevinst/tab	I alt gevinst/tab
DLH Kredit A/S	280,3	0	38,2	38,2
PBS Holding A/S	95,7	0	21,5	21,5
Toyota Financial A/S	46,7	0	3,8	3,8
Multidata Holding A/S	17,6	0	1	1
VP A/S	13,9	0	0	0
Mezzanin A/S	16,8	0	-1,8	-1,8
Øvrige	9,8	0	0,4	0,4
Total	480,9	0	63,1	63,1

Aktierne er optaget til dagsværdi som beskrevet i anvendt regnskabspraksis i koncernens årsrapport. Urealiserede kursgevinster / tab har påvirket årets driftsresultat.

3. Kreditrisiko

3.1 Kreditpolitik

3.2 Risikovurdering

3.3 Kreditvurderingsprocessen

3.4 Kreditorganisation

3.5 Udlån (EAD)

3.6 Sikkerheder

3.7 Nedskrivninger på udlån

3.7.1 Individuelle nedskrivninger

3.7.2 Gruppevise nedskrivninger

3.8 Hensættelser på garantier og andre forpligtelser

3.9 Tabsafskrivning

3.10 Risikoklasser

3. Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at banken får tab, fordi bankens kunder og andre modparter ikke kan overholde deres forpligtelser over for banken. I kreditrisikoen indgår ud over lån, tilsagte kreditter og garantier også markedsværdier på finansielle instrumenter og eventuelle kapitalandele. Kreditrisikoen beregnes på baggrund af interne modeller, der opgør kundens kreditkvalitet, kaldet styrkeprofil, kundens samlede engagement ved en eventuel misligholdelse (Exposure at Default, EAD) og værdien af stillede sikkerheder. Der henvises til begrebsafsnittet bagerst i årsrapporten.

3.1 Kreditpolitik

Jyske Banks kreditpolitik er fastlagt med det mål, at koncernens tab skal være på et acceptabelt niveau i forhold til koncernens kapitalgrundlag og forretningsomfang samt udviklingen i det omgivende samfund. Kundernes forretninger med banken skal langsigtet give et tilfredsstillende afkast opgjort efter RAROC-principper.

Der lægges afgørende vægt på risikospredning. Enkeltengagementer eller grupper af engagementer, der er indbyrdes sammenhængende, må ikke få et omfang, så et tab afgørende kan påvirke koncernen. Risikoen på engagementer, der overstiger 10 % af bankens basiskapital, overvåges særligt med henblik på at sikre, at risikoen på og summen af disse engagementer fastholdes på et betryggende niveau.

Der foretages løbende overvågning og analyser af fordelingen af koncernens engagementer på brancher og geografiske områder med hovedvægt på at begrænse risikoen i særligt risikofyldte brancher og geografiske områder.

Der er udfærdiget specifikke kreditpolitikker på alle områder, hvor koncernen påtager sig kreditrisici med fastlæggelse af niveau for risiko samt beskrivelse af uønskede forretningstyper. De væsentligste risici udgøres af kundesegmenterne erhverv og privat. Det bærende element ved bedømmelse af erhvervs-kunders kreditværdighed er deres evne til at servicere gælden med likviditet fra driften sammenholdt med deres finansielle styrke. For privatkunder er balancen mellem nettoindkomst, udgifter og formue afgørende.

Politikkerne tilpasses løbende udviklingen på forretningsområderne og de styringsværktøjer, der er til rådighed for kunderådgiverne og overvågningsfunktionerne.

3.2 Risikovurdering

Til brug for opgørelsen og klassificeringen af risikoen på kunderne tildeles alle kunder en styrkeprofilkarakter på skalaen 1-14, hvor 1 udtrykker den laveste tabssandsynlighed. Tildeling af styrkeprofilkarakteren sker primært på grundlag af statistisk baserede modeller. I de tilfælde, hvor modellerne ikke er umiddelbart anvendelige, fastsættes styrkeprofilkarakteren via en ekspertvurdering af en forretningsmæssig uafhængig funktion.

Jyske Banks modeller baseres på bankens egne data over et helt konjunkturforløb. Modellerne bygger på elementer som regnskabsmæssige forhold, kundeforhold, kontoadfærd og kvalitative forhold.

3.3 Kreditvurderingsprocessen

Kreditprocesserne afpasses efter den risiko der - målt på styrkeprofil, engagement og sikkerheder - knytter sig til det enkelte engagement. Styrkeprofilkarakteren indgår dermed som et væsentligt element i kreditprocessen.

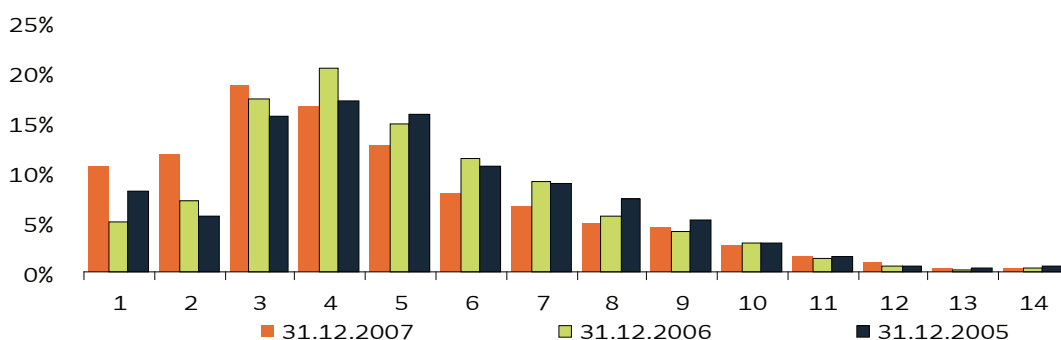
For erhvervs kunder, mindre erhvervsdrivende og private kunder, tildeles en styrkeprofilkarakter automatisk via bankens modeller. Styrkeprofilkarakteren opdateres løbende og eventuelle kvalitative modul revurderes på initiativ af kunderådgiveren mindst en gang om året og ved alle betydningsfulde kreditbeslutninger, da styrkeprofil-karakteren indgår ved långivning og prisfastsættelse til kunden.

For udvalgte erhvervs kunder og visse kundesegmenter, hvor bankens modeller ikke vurderes hensigtsmæssige, tildeles styrkeprofilkarakteren via en ekspertvurdering af en forretningsmæssig uafhængig funktion.

For finansielle institutter, centralregeringer og centralbanker fastsættes styrkeprofilkarakteren via en ekspertvurdering af en forretningsmæssig uafhængig enhed. Ekspertvurderingen tager udgangspunkt i en eventuel ekstern rating fra de internationalt anerkendte ratingbureauer, en landerating for det pågældende land, hvor kunden er hjemmehørende, og øvrige oplysninger banken måtte have om kunden.

I nedenstående figur vises Jyske Banks udlån fordelt på styrkeprofilkarakterer for kunder tildelt en styrkeprofilkarakter efter den avancerede metode.

Udlån fordelt på styrkeprofil

Udlån er opgjort som det forventede engagement ved eventuel misligholdelse (Exposure at Default, EAD). Dette begreb er centralt ved opgørelsen af kreditrisiko, men må ikke forveksles med udlån og garantier, som de fremgår af koncernens balance. Figuren omfatter Jyske Bank og er ekskl. engagementer med banker og stater, der typisk har en styrkeprofil på 1 eller 2. Opgørelsen af styrkeprofilkarakterer er baseret på en række modeller, som årligt efterprøves og til stadighed videreudvikles. Det kan føre til mindre forskydninger i tallene. Udlån til kunder, som banken har klassificeret som høj eller fuld risiko, indgår ikke i fordelingen på de 14 styrkeprofilklasser. Udlån til disse kunder udgør ca. 1% af bankens samlede EAD.

3.4 Kreditorganisation

Jyske Bank lægger afgørende vægt på, at beslutninger om at yde kreditter træffes tæt på kunden. Bevillingsbeføjelser er derfor delegeret til kunderådgiverne i afdelingerne, således at langt de fleste kreditbeslutninger træffes decentralt. Beføjelser til den enkelte er tildelt ud fra en vurdering af behov og kompetence. Kreditbeslutninger over kunderådgivernes beføjelser foretages i bankens tre kreditcentre, der i 2008 centraliseres i en samlet enhed.

Overvågningen af koncernens kreditkvalitet både med hensyn til samlet risiko, risiko på enkeltengagementer og tilfredsstillende spredning af risici sker både via modeller på grundlag af akkumulerede data, ved en specifik overvågning af kreditkvaliteten i den enkelte afdeling og ved gennemgang af udvalgte større engagementer.

Overvågningen omfatter herudover såvel en kvalitativ som kvantitativ kontrol af de data, der indgår i risiko- og RAROC-beregningerne.

3.5 Udlån (EAD)

EAD (Exposure at Default) dækker eksponering ved eventuel misligholdelse. EAD er central ved opgørelsen af kreditrisiko efter RAROC-principper og i henhold til de nye kapitaldækningsregler (CRD). I opgørelsen indgår de aktuelle udestående saldi samt en vurderet risiko for, at engagementet ændrer sig frem til en misligholdelse. Der kan være tale om både forøgelse som følge af udnyttelse af tildelte trækningsrettigheder og en reduktion ved afvikling af lån. Der indgår tillige risikovægtede beløb for garantier og finansielle instrumenter.

Opgørelsesmetoden er baseret på Jyske Banks egne data og erfaringer, men må ikke forveksles med udlån og garantier, som de fremgår af koncernens balance.

Koncernens kreditrisiko fordelt på metode og eksponeringskategorier er vist i nedenstående tabeller.

Kreditrisiko fordelt på metode

Eksponeringskategori	Avanceret IRB	Standard
a. Statseksponeringer	0	24.164
b. Institutexponeringer	0	19.320
c. Erhvervseksponeringer	82.376	25.865
d. Detaileksponeringer	56.775	11.106
1) Ejendomseksponeringer	19.609	0
2) Kvalificerede revolverende detaileksponeringer	5.746	0
3) Øvrige detaileksponeringer	31.420	11.106
e. Aktieeksponeringer	438	0
f. Securitiseringspositioner	0	0
g. Aktiver uden modparter	3.163	0
I alt	142.752	80.455

Note: Under IRB-metoden har vi alene egne estimater på LGD

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

Kreditrisiko fordelt på eksponeringskategorier

	2007
Eksponeringskategori	EaD
a. Statseksponeringer	24.164
b. Instrukseksponeringer	19.320
c. Erhvervseksponeringer	108.241
d. Detaileksponeringer	67.881
1) Ejendommeeksponeringer	19.609
2) Kvalificerede revolverende detaileksponeringer	5.746
3) Øvrige detaileksponeringer	42.526
e. Aktieeksponeringer	438
f. Securitiseringspositioner	0
g. Aktiver uden modparter	3.163
I alt	223.207

Tabellen viser koncernens samlede kreditrisiko (EaD) fordelt på eksponeringskategorier ultimo 2007. Der er endnu ikke opsamlet tilstrækkelig med data til beregning af gennemsnitstal, hvorfor tallene er pr. ultimo 2007.

I følgende tabel vises kreditrisikoen fordelt på løbetid. Godt 65 % af bankens eksponering har løbetid på mindre end 1 år. Her udgør erhvervseksponeringer den største del, og disse eksponeringer er typisk karakteriseret ved en årlig genforhandling. Eksponeringer med løbetid på mere end 5 år udgør 17 % af bankens samlede eksponeringer. Af disse 17 % tegner detaileksponeringer sig for ca. 65 %, hvilket primært er boliglån til private.

Kreditrisiko fordelt på restløbetid

Eksponeringskategori	< 1 år	1-5 år	> 5 år	I alt
a. Statseksponeringer	23.475	624	64	24.163
b. Instrukseksponeringer	13.355	5.546	419	19.320
c. Erhvervseksponeringer	81.955	16.842	9.444	108.241
d. Detaileksponeringer	26.431	17.534	23.917	67.882
e. Aktieeksponeringer	0	0	438	438
f. Securitiseringspositioner	0	0	0	0
g. Aktiver uden modparter	0	0	3.162	
I alt	145.216	40.546	37.444	223.206

Af Bilag 1 fremgår yderligere en række supplerende fordelinger af kreditrisikoen – herunder fordeling på geografi og brancher. Af bilaget ses også bankens eksponering på specialiseret långivning.

3.6 Sikkerheder

Med henblik på at understøtte kreditvurderingen og begrænse risikoen vurderes, om sikkerhedsstilling er nødvendig. Det er som hovedregel et krav, at kunden stiller hel eller delvis sikkerhed for engagementet.

Værdien af stillede sikkerheder opgøres ud fra et tvangsrealisationsprincip og er for den overvejende del af sikkerhederne baseret på enten ekspertmodeller eller statistiske modeller, der bygger på de historiske erfaringer med realisation af sikkerheder. Modellerne for fast ejendom og køretøjer indeholder en løbende ajourføring af den værdi, sikkerhederne tillægges, hvor der tages højde for markedsmæssige værdiændringer og forringelse som følge af alder. Børsnoterede finansielle aktiver værdisættes på daglig basis.

For enkelte aktivtyper baseres værdiansættelsen ikke på modeller. I disse tilfælde fastsættes værdien via en ekspertvurdering af en forretningsmæssig uafhængig funktion.

Kreditrisiko afdækket med garantier og kautioner

Eksponeringskategori	EaD delvis dækket	EaD fuldt dækket
a. Statseksponeringer	0	30
b. Instituteksponeringer	0	16
c. Erhvervseksponeringer	9.725	30.004
d. Detaileksponeringer	1.753	895
e. Aktieeksponeringer	0	0
f. Securitiseringspositioner	0	0
g. Aktiver uden modparter	0	0
I alt	11.478	30.945

Note: Det forudsættes, at EaD er fuldt afdækket, hvis garantien eller kautionen er ubegrænset, selvom uudnyttede tilsagn også indgår i opgørelsen af EaD. Ved begrænsede garantier og kautioner opfattes en modparts EaD også for fuldt afdækket, hvis modpartens udlån og garantier opgjort efter IFRS er fuldt afdækket.

3.7 Nedskrivninger på udlån

Jyske Bank foretager nedskrivninger på udlån, når der er objektiv indikation for værdiforringelse. Kunderådgiverne vurderer løbende - og minimum hvert kvartal - behovet for nedskrivninger.

3.7.1 Individuelle nedskrivninger

Jyske Bank opdeler individuelle nedskrivninger i henholdsvis signifikante udlån (af betydelig størrelse for banken) og mindre individuelle nedskrivninger. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger. Ved vurdering af de forventede fremtidige betalingsstrømme tages udgangspunkt i en sandsynlighedsvægtning af de mulige udfald.

3.7.2 Gruppevise nedskrivninger

Metoden til beregning af gruppevise nedskrivninger er videreudviklet i forhold til 2006. De væsentligste justeringer er dels afskaffelse af bankens makromodel, der er erstattet af en ratingbaseret metode, og dels at banken nu anvender en nettotilgang.

Alle kunder, der ikke er behandlet individuelt, opdeles i nedskrivningsgrupper på baggrund af bl.a. kundens aktuelle rating. Nedskrivningsgrupperne er karakteriseret ved, at der inden for disse grupper er kunder, hvis kreditbonitet/rating er forbedret, forværret eller uændret siden første indregning.

Jyske Banks modeller til beregning af gruppevise nedskrivninger anvender korrigerede tabsparametre udviklet til brug i Basel II sammenhæng. Til anvendelse i nedskrivningssammenhæng er parametrene tilpasset på en række områder således, at disse er i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Metoden til beregning af gruppevise nedskrivninger i Jyske Bank bygger på en nettotilgang. Det vil sige, at indenfor de enkelte nedskrivningsgrupper beregnes nettoforværringen af de fremtidige betalingsstrømme siden etablering. Gruppevis objektiv indikation for værdiforringelse er til stede, når der observeres data i en gruppe, der indikerer et fald i gruppens samlede fremtidige betalinger. I disse tilfælde beregnes en gruppenedskrivning som det tilbagediskonterede ekstraordinære forventede nettotab på gruppen. I de grupper, hvor der ikke foreligger indikation for en nettoforværring af de fremtidige betalingsstrømme, nedskrives ikke.

3.8 Hensættelser på garantier og andre forpligtelser

Jyske Banks hensættelser til garantier og andre forpligtelser omfatter blandt andet garantier stillet overfor samarbejdspartnere, garantier stillet på vegne af bankens kunder, finansielle instrumenter og uudnyttede kredittilsagn.

Hensættelse beregnes, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på bankens resourcer, og når forpligtelsen kan måles pålideligt.

På grundlag af historiske tabserfaringer skønner banken over de omkostninger, der er nødvendige for at indfri forpligtelser på garantier eller omkostninger som følge af tab på kundens misligholdelse af indgåede finansielle forretninger. Der indgår både en vurdering af risikoen på relevante grupper af garantier og af den aktuelle tabsrisiko på ensartede grupper af kunder. Hensættelse foretages med den skønnede tabsrisiko.

3.9 Tabsafskrivning

Tabsafskrivning med et beløb svarende til det skønnede tabs størrelse foretages straks efter, at et tab vurderes uundgåeligt.

3.10 Risikoklasser

Bankens risikoengagementer opdeles i tre kategorier: engagementer med lav, høj og fuld risiko. De to sidstnævnte risikoklasser består af kunder, som ikke tildeles en styrkeprofilkarakter, da de ikke længere i fuldt omfang vurderes at kunne opfylde deres forpligtelser overfor banken. Risikoklasserne indgår i bankens nedskrivningsmetode.

Koncernens nedskrivninger, hensættelser og tab opgjort efter IAS er vist i de følgende tabeller.

■ Tab og nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier

Jyske Bank-koncernen, kr. mio.	2007	2006
Nedskrivninger på individuelt vurderede udlån		
Nedskrivninger, signifikante udlån	506	292
Nedskrivninger, mindre individuelle udlån	122	138
I alt	628	430
Gruppevise nedskrivninger på udlån	178	209
Samlede nedskrivninger på udlån og tilgodehavender		
Hensættelser på garantier	72	127
Samlede nedskrivninger og hensættelser	878	766
Tab		
Tab på individuelt vurderede udlån mv.	52	158
Tab på gruppevist vurderede udlån mv.	124	123
Samlede tab	176	281
Indgået på tidligere afskrevne fordringer		
Renteregulering	51	36
Netto tab, nedskrivninger og hensættelser indregnet i resultatet	74	-348

■ Koncernens samlede EAD før og efter nedskrivninger

Jyske Bank-koncernen, kr. mio.	2007
EaD – før nedskrivninger	223,207
Nedskrivninger og hensættelser	878

Nedskrivninger og hensættelser på 878 mio.kr. er de beregnede nedskrivninger/hensættelser på misligholdte og værdiforringede fordringer inklusive nedskrivninger på grupper af kunder med objektiv indikation for værdiforringelse, som koncernen beregner i overensstemmelse med IAS. Da de gruppevise nedskrivninger indeholder kunder, der ikke er defaultede, udgør nedskrivninger og hensættelser i CRD-sammenhæng alene 685 mio.kr., som ses i de efterfølgende tabeller.

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

■ Branchefordeling af kreditrisiko for misligholdte fordringer (defaultede og past due-kunder)

Branche	EAD på misligholdte fordringer	Værdiregulering/nedskrivning	Driftspost i året*	Konstateret tab
Stater	0	0	0	0
Offentlige myndigheder i øvrigt	0	0	0	0
Banker	142	0	0	0
Landbrug, skovbrug og jagt	120	25	2	2
Fiskeri	11	7	-1	2
Fremstilling og råstofudv. mv.	443	189	23	10
Bygge- og anlæg	73	28	-4	4
Handel og hotel	345	125	5	49
Transport	48	19	9	3
Finansiering og forsikring	33	4	-3	36
Ejendomsadm. og service	386	194	157	13
Øvrige erhverv	34	12	68	15
Private	745	82	9	42
I alt	2.380	685	265	176

* Driftsposten i året fordelt på brancher er for individuelle nedskrivningsengagementer, jf. IFRS og som betragtes som default i beregning af koncernens solvenskrav. Driftsposten for koncernens øvrige værdireguleringer / nedskrivninger har i året været -153 mio. kr., således den samlede driftspost for året er 112 mio. kr.

Af bilag 2 findes supplerende oplysninger omkring landefordeling, uudnyttede forpligtelser mv. på misligholdte eksponeringer

4. Operationel risiko

Operationel risiko er en integreret risiko i alle bankens processer og defineres som et muligt tab som følge af operationelle fejl og hændelser, der skyldes mennesker, processer, systemer eller eksterne begivenheder. Hændelserne kan skyldes medarbejderes u hensigtsmæssige adfærd, systemnedbrud, brud på politikker, juridiske risici, manglende overholdelse af myndighedskrav, e.l. Til opgørelse af kapitaldækning (CRD) følger banken fra 1. januar 2008 standardindikatormetoden. Til den interne kapitalopgørelse samt styring, måling og rapportering af operationelle risici anvendes et internt udviklede modeller, der er implementeret i koncernen i 2007. Det primære fokus er koncernens største risici, og konceptet bygger på lovgivningens kapitaldækningsprincipper omkring scenarieanalyse, risikoindikatorer samt anvendelse af interne og eksterne tabsdata. Analyse og overvågning af risici foretages af en funktion placeret i Risikostyring, som er uafhængig af forretningen.

Operationel risiko styres på tværs af koncernen gennem et system af omfattende politikker og kontrolforanstaltninger, der er udarbejdet med henblik på et optimalt procesmiljø. På baggrund af regelmæssig rapportering om udviklingen i koncernens operationelle risici vurderer ledelsen løbende bankens eksponering og træffer beslutninger om eventuelle tiltag til reduktion af disse.

5. Likviditetsrisiko og -styring

- 5.1 Den kortsigtede likviditetsstyring
- 5.2 Den strategiske likviditetsstyring
- 5.3 Likviditetsnødplan
- 5.4 Bankens likviditetsberedskab
- 5.5 Finansiering
- 5.6 Kapitalmarkedsfinansiering via låneprogrammer
- 5.7 Kreditvurderinger

5. Likviditetsrisiko og -styring

Likviditetsrisiko er risikoen for, at Jyske Bank kun kan opfylde sine betalingsforpligtigelser til stærkt øgede omkostninger eller ultimativt ikke er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtigelser i takt med, at de forfalder.

Likviditetsrisiko opstår, når likviditeten på aktivsiden er bundet længere end finansieringen på forpligtelsessiden. Bankens ledelse fastlægger bankens risikovillighed for likviditetsrisiko forstået som balancen mellem risikoniveau og Jyske Banks omkostninger ved afdækning af likviditetsrisiko.

Det generelle formål med Jyske Banks likviditetsstyring er at sikre tilstrækkelig kort- og langsigtet likviditet til rettidig honorering af Jyske Banks betalingsforpligtigelser til rimelige finansieringsomkostninger. Opnåelse af dette overordnede mål sikres ved nedenstående delmålsætninger og politikker:

1. En vedvarende stærk og stabil indlånsbase, som sikrer stabilitet i den langsigtede finansiering af bankens udlånsaktiviteter.
2. Fastholdelse af et højt ratingniveau hos internationale ratingbureauer.
3. Aktiv deltagelse på de internationale pengemarkeder samt adgang til de internationale kapitalmarkeder ved anvendelse af låneprogrammer. Sammen med en høj rating sikrer det, at banken kontinuerligt har adgang til en meget diversificeret og professionel finansieringsbase.
4. Opretholdelse af en betydelig højlikvid likviditetsbuffer, der sammen med en fornuftig styring af afløbsprofilen på kapitalmarkedsfinansiering sikrer, at banken kan klare sig igennem den løbende drift over en etårig horisont uden at være afhængig af kapitalmarkedsfinansiering. Likviditetsbufferen kan således på kort og mellemlang sigt opveje effekten af en ugunstig likviditetssituation.

I overensstemmelse med retningslinjerne fra Baselkomitéen, hviler bankens likviditetsstyring på:

- Gap-analyse mellem fremtidige ind- og udbetalinger
- Stresstests, som anvendes i beføjelsesstruktur
- Likviditetsnødplan

Bestyrelsen har vedtaget en likviditetspolitik, der bl.a. fastsætter en specifik kritisk tidshorisont for bankens likviditetsposition under et ugunstigt stress-scenarie. Direktionen har på basis af disse overordnede limits udstukket specifikke operationelle beføjelser til henholdsvis Jyske Markets og Finans. Jyske Markets og Finans har til opgave på daglig basis at overvåge og styre likviditeten i henhold til de beføjelser og retningslinjer, der sikrer overholdelse af den valgte likviditetspolitik og risikoprofil. Herudover har Finans til opgave at sikre overholdelse af specifikke retningslinjer og rammer for aktivernes likviditetsgrad og diversifikation af koncernens finansieringskilder. Likviditetspositioner overvåges dagligt af Risikostyring i forhold til de fastlagte beføjelser. Overskridelser rapporteres straks til direktionen.

5.1 Den kortsigtede likviditetsstyring

Den kortsigtede likviditetsstyring udføres af Jyske Markets. Jyske Markets er aktiv på de internationale pengemarkeder i alle større valutaer og relaterede derivater. Jyske Markets er endvidere prisstiller i de nordiske interbankpengemarkeder. Jyske Markets er underlagt beføjelser på den korte finansiering på interbank- og engrosaftalemarkedet samt maksimal placering på længere løbetider på samme markeder.

5.2 Den strategiske likviditetsstyring

Den strategiske likviditetsstyring udføres af Finans. Den strategiske styring baseres på risikoopgørelser af bankens likviditetsposition i forskellige stress-scenarier. Udgangspunktet for risikoopgørelserne er gap-analyser, der foretages med udgangspunkt i hver enkelt betaling. Betalinger fra aktivsiden i likviditetsbalancen inddeles i grupper efter deres likviditetsgrad, mens betalinger fra forpligtelsessiden inddeles i grupper efter deres forventede stabilitet i forskellige scenarier. Som udgangspunkt bygger gap-analyserne på de kontraktligt fastsatte forfaldstidspunkter for de enkelte betalinger. Der tages dog hensyn til, at en del af balancen reelt har en løbetid, der afviger fra den kontraktligt fastsatte. I gap-analyserne anvendes derfor scenarie-specifikke forventninger til kunders adfærd i de tilfælde, hvor den kontraktlige løbetid ikke anses for at være retvisende for den reelle løbetid på henholdsvis ind- og udlån. I relevante stress-scenarier anvendes likviditetsreserven til at dække negative betalingsgaps.

Formålet med at integrere stress-scenarier i beføjelsesstrukturen er at sikre, at banken til enhver tid kan opfylde sine forpligtelser og opretholde driften over en specifik tidshorisont, hvis der opstår en krisesituation, hvor banken måtte være afskåret fra en væsentlig del af sine normale finansieringskilder.

Finans har ansvaret for kontinuerligt at sikre, at banken kan overholde den ”kritiske overlevelsesshorisont” i de 3 scenarier, der anvendes i den strategiske styring:

Scenarie 1 – et hårdt Jyske Bank specifikt stress-scenarie, der overvåges dagligt

Hårdt ”Jyske Bank” specifikt stress-scenarie med kort kritisk overlevelsesshorisont, hvor banken skal kunne modstå, at en bredere del af bankens pris- og kreditfølsomme finansiering ikke kan refinansieres. Udover at banken ikke kan refinansiere sig på kapitalmarkederne, antages ligeledes afløb af alle større anfordrings- og aftaleindlån.

Scenarie 2 - et bredt sektor stress-scenarie, der overvåges løbende

Bred generel kapital- og pengemarkedskrise, der i nogen grad spreder sig til detailkunder og bl.a. medfører træk på uudnyttede lines og commitments til større kunder. Banken oplever samtidig en stagnation i indlånsvæksten og muligheden for at refinansiere sig på de internationale kapitalmarkeder udtørrer. Målsætningen er en horisont på 6 måneder, hvor basisbankdriften skal opretholdes.

Scenarie 3 - et mildt sektor stress-scenarie, der overvåges løbende

En mild ikke Jyske Bank specifik kapitalmarkedskrise med en overlevelsesshorisont på mindst et år. Banken skal kunne modstå afløb af kapitalmarkedsfinansiering defineret ved interbankmarkedet, Commercial Paper og EMTN-udstedelser, samtidig med at banken skal kunne finansiere en normal vækst i udlån.

5.3 Likviditetsnødplan

Likviditetsnødplanen træder i kraft, hvis banken kun kan overholde interne beføjelser til stærkt forøgede omkostninger eller ultimativt ikke er i stand til at opretholde de kritiske tidshorisonter. Nødplanen beskriver et detaljeret sæt af rapporter til ledelsesbeslutning og fastlægger samt inde-

holder et bredt katalog over mulige handlinger, der kan styrke bankens likviditetssituation. Banken har siden pengemarkedskrisens start i august 2007 på intet tidspunkt oplevet vanskeligheder ved at overholde de stressbaserede interne beføjelser og retningslinjer.

5.4 Bankens likviditetsberedskab

Bankens samlede værdipapirbeholdning består af en handelsbeholdning i Jyske Markets' og Finans' beholdning af værdipapirer. Handelsbeholdningen er en funktion af Jyske Markets kundedrevne forretninger og den helt korte operationelle likviditetsstyring. Finans' værdipapirbeholdning består af en egenbeholdning af værdipapirer med markedsrisikopositioner samt en strategisk likviditetsportefølje. Likviditetsporteføljen skal sikre en overholdelse af bankens strategiske likviditetsrisikoprofil samt udjævne udsvingene fra bankens markedsrisikopositioner.

Bankens samlede likviditetsberedskab består kun af aktiver, som ikke er båndlagt til sikkerhedsstilling, eller som ikke anvendes i den daglige drift af banken. Sådanne aktiver kan enten sælges hurtigt eller pantsættes som sikkerhed for lån og kan således anvendes til hurtig og effektiv likviditetsfremskaffelse. Fremskaffelsen af sikret finansiering er ikke afhængig af Jyske Banks kreditværdighed, men afhænger alene af kvaliteten af aktiverne, der stilles til sikkerhed. I beregningen af bankens samlede likviditetsberedskab tages højde for mulige værdiforringelser på de respektive aktiver.

Bankens værdipapirbeholdning er i likviditetsmæssig sammenhæng opdelt i 5 grupper efter likviditetsgrad:

1. Ultra likvide aktiver - DKK-aktiver, der kan belånes i Nationalbanken: Indskudsbeviser i Nationalbanken, danske stats- og realkreditobligationer
2. Meget likvide aktiver - EUR-aktiver, der kan belånes i den europæiske centralbank, ECB: Europæiske realkreditobligationer samt finansielle seniorudstedelser
3. Likvide aktiver: Som i gruppe 2 blot i anden valuta end EUR.
4. Øvrige likvide aktiver: Øvrige kreditsikre likvide obligationer.
5. Relativt illikvide aktiver: Emerging Market obligationer, kreditobligationer og aktier.

Banken har en overordnet politik for størrelsen og kvaliteten af det samlede likviditetsberedskab, som justeres i takt med bankens balancesammensætning og risikoprofil i øvrigt. Herudover opereres der med specifikke retningslinjer for de værdipapirer, der indgår i den strategiske likviditetsportefølje.

Politikken for likviditetsberedskabet indebærer i praksis, at en overvejende del af beredskabet består af aktiver i likviditetsgruppe 1 og subsidiært gruppe 2. Det er således bankens politik, at minimumsbeføjelsen på stress-scenarie 1 skal kunne overholdes alene ved frigørelse af likviditet fra aktiver i likviditetsgruppe 1 og 2.

Ultimo 2007 udgør bankens likviditetsberedskab knap kr. 36 mia. inkl. bankens syndikerede lånefacilitet på EUR 500 mio. mod kr. 19 mia. ultimo 2006. Indskudsbeviser i Nationalbanken udgør kr. 21 mia., og resten af beredskabet består hovedsageligt af højlikvide danske realkreditobligationer. Koncernens likviditetsreserve målt ved § 152, stk. 2 i Lov om Finansiell Virksomhed har til stadighed ligget højt. Ultimo december ligger likviditetsbrøken på 20,2 %, hvilket er en overdækning på 102,1 % mod 45,7% ultimo 2006.

5.5 Finansiering

Jyske Banks primære finansieringskilde er indskud fra kunder. Banken har en solid og veldiversificeret indlånsbase, og indlån finansierer 73 % af udlånsporteføljen (84 % inkl. puljeindlån). Bankens øvrige finansieringskilder er interbank markedet, aftalemarkedet, bilaterale aftaler, markedet for commercial papers og markedet for udstedelse af obligationer.

Finansiering via interbank- og engrosaftalemarkedet foretages via Jyske Markets som et led i den korte operationelle likviditetsstyring. Jyske Markets finansierer desuden egne engros relaterede aktiviteter gennem optagelse af usikrede lån på engros aftalemarkedet og interbank markederne. Kontinuerlig aktivitet i disse markeder bidrager til en større sikkerhed med hensyn til at kunne genfinansiere den korte likviditet og er en naturlig del af Jyske Markets forretningsgrundlag.

I 2006 etablerede Jyske Bank en EUR 500 mio. revolverende syndikeret lånefacilitet med Citigroup Corporate and Investment Banking, Deutsche Bank AG, London Branch, J.P. Morgan plc og SOCIÉTÉ GÉNÉRALE Corporate & Investment Banking, som Lead Managers. Der er i alt 15 banker, der har committet sig under faciliteten. Målt konservativt på Moody's rating skala var facilitetens vægtede kreditrating ultimo 2007 mellem Aa1 og Aa2. Faciliteten skal anvendes som en sikring af tilgang til hurtig finansiering også under eventuelle vanskelige forhold.

5.6 Kapitalmarkedsfinansiering via låneprogrammer

Ansvaret for bankens langsigtede strukturelle likviditetsrisikoprofil er i Finans og omfatter styring af bankens overordnede balancestruktur. Udviklingen i bankens balance overvåges på daglig basis af Finans. Med henblik på overholdelse af såvel de korte operationelle beføjelser som de mere langsigtede strategiske retningslinier overvåges, at der ikke oparbejdes et u hensigtsmæssigt finansierings-mismatch i balancen. Til styring af den langsigtede strategiske risikoprofil anvendes 2 forskellige låneprogrammer for at sikre, at banken har en vis fleksibilitet for valg af løbetid, valuta, rente (fast/variable) og investorbasis.

Låneprogrammer	Limit
French Commercial Paper (CP)	EUR 3 mia.
European Medium Term Note (EMTN)	USD 6 mia.

Det fransk regulerede CP program blev etableret i september 2006 for at styrke diversifikationen og dybden i den korte og mellemlange likviditetsstyring i relation til implementering af nye likviditetsstyringsprincipper. Finansiering under programmet vil typisk have en løbetid på 3-6 måneder. Den maksimale løbetid er 1 år. Fremskaffelse af likviditet under faciliteten udgjorde ultimo 2007 kr. 8,2 mia. (EUR 1,1 mia.). Jyske Bank har siden programmet blev oprettet arbejdet for at udvide investorenes kendskab til bankens CP. Det generelle CP-marked har været meget påvirket af krisen på de internationale finans- og pengemarkeder. Bankens finansiering via programmet er imidlertid opretholdt på et uændret niveau i 2. halvår 2007.

Til den langsigtede finansiering på de internationale kapitalmarkeder har banken siden 1999 anvendt et Euro Medium Term Note Programme (EMTN). Den typiske løbetid på seniorgæld ligger mellem 2 og 7 år. Ultimo 2007 udgjorde udstedelser under programmet kr. 26,4 mia. (USD 5,2 mia.) Den primære investorbasis for obligationer udstedt under EMTN er geografisk godt diversificeret indenfor Europa. Jyske Bank udsteder regelmæssigt såkaldte strategiske benchmark-

obligationer, som er et vigtigt led i finansieringsstrategien. Den seneste blev udstedt i marts 2007 som en 7-årig udstedelse. Benchmark-udstedelser bliver løbende suppleret med mindre private placeringer. Formålet er hele tiden at forsøge at udvide investorbasen og kendskabet til Jyske Bank i god tid, før et finansieringsbehov opstår. Ultimo 2007 har Jyske Bank 5 udestående benchmark-obligationer på markedet.

Benchmark udstedelser pr. 31.12.2007

Valuta og størrelse	Udløb
USD 750 mio.	16.12.2009
USD 500 mio.	06.06.2011
USD 500 mio.	04.04.2012
EUR 500 mio.	06.06.2013
EUR 600 mio.	30.03.2014

Banken har på trods af pengemarkedskrisen i andet halvår 2007 fortsat kunnet anvende EMTN programmet til lang og mellemlang finansiering på de internationale kapitalmarkeder.

5.7 Kreditvurderinger

Koncernens kreditvurderinger er afgørende for prisen på likviditets- og kapitalfremskaffelse samt muligheden for finansiel fleksibilitet i form af adgang til en bred investorbase. Standard and Poor´s opgraderede i juni 2007 Jyske Banks senior-rating til A+ fra A med positiv outlook. Denne rating havde Jyske Bank haft siden rating-aftalens indgåelse i 2006. Moody´s opgraderede også Jyske Banks langfristede ratings i 2007 i forbindelse med ændringen af deres ratingmetodik, hvor Moody´s mere eksplicit tog staters forventede støtte med i betragtning. Jyske Banks individuelle bankrating hos Moody´s forblev uændret på B-.

Kreditvurdering

	Lang gæld	Kort gæld	Individuel
Moody´s			
1993	A3	P-2	-
1997	A2	P-1	C+
1999	A1	P-1	C+
2001	A1	P-1	B-
2007	Aa2	P-1	B-
Standard and Poor´s			
2006	A	A-1	-
2007	A+	A-1	-

Bilag 1

Geografisk fordeling af kreditrisiko

Eksporeringskategori	Danmark (zone A)	EU (zone A)	Øvrige europæiske zone A-lande	USA + Canada (zone A)	Øvrige zone A-lande	Sydamerika	Resten af verden	I alt
a. Statseksporeringer	24.161	0	3	0	0	0	0	24.164
b. Instituteksporeringer	7.969	8.140	1.057	2.034	60	0	59	19.319
c. Erhvervseksporeringer	97.346	6.978	1.400	268	66	9	2.175	108.242
d. Detaileksporeringer	59.842	6.321	591	499	68	64	497	67.882
1) Ejendomseksporeringer	19.347	158	49	21	4	6	24	19.609
2) Kvalificerede revolv. detailksp.	5.672	46	13	5	1	1	8	5.746
3) Øvrige detailksporeringer	34.823	6.117	529	473	63	57	465	42.527
e. Aktieeksporeringer	438	0	0	0	0	0	0	438
f. Securitiseringspositioner	0	0	0	0	0	0	0	0
g. Aktiver uden modparter	2.997	126	40	0	0	0	0	3.163
I alt	192.753	21.565	3.091	2.801	194	73	2.731	223.208

Det nævnte beløb under ejendomseksporeringer på knap 20 mia. kr. svarer til koncernens fuldt afdækkede kreditrisici i ejendomseksporeringer, hvor denne eksporerings vægter med 0 i de risikovægtede aktiver.

■ Branchefordeling af kreditrisiko

	Stats- eksponer- ringer	Institut- eksponer- ringer	Erhvervs- eksponer- ringer	Aktie- eksponer- ringer	Aktiver uden modparter
Stater	22.207	0	0	0	0
Offentlige myndig- heder i øvrigt	1.621	0	814	0	0
Banker	36	18.981	75	0	0
Landbrug, skovbrug og jagt	0	0	7.419	0	0
Fiskeri		0	1.559	0	0
Fremstilling og råstofudv. mv.	186	70	17.787	0	0
Bygge- og anlæg	0	0	3.720	0	0
Handel og hotel	0	0	10.976	0	0
Transport	2	0	3.647	0	0
Finansiering og for- sikring	0	175	28.906	0	0
Ejendomsadm. og service	4	77	26.561	0	0
Øvrige erhverv	100	1	3.951	438	3.162
Private	8	16	2.826	0	0
I alt	24.164	19.320	108.241	438	3.162

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

■ Branchefordeling af kreditrisiko – detaileksponeringer

	Ejendoms- eksponeringer	Kvalificerede revolverende detail- eksponeringer	Øvrige detail- eksponeringer	Detail- eksponeringer i alt
Stater	0	0	0	0
Offentlige myndig- heder i øvrigt	2	0	10	12
Banker	0	0	0	0
Landbrug, skovbrug og jagt	1.300	1	2.586	3.887
Fiskeri	11	0	40	51
Fremstilling og råstofudv. Mv.	98	0	685	783
Bygge- og anlæg	120	0	492	612
Handel og hotel	366	0	1.246	1.612
Transport	49	0	606	655
Finansiering og forsikring	0	0	576	576
Ejendomsadm. og service	116	0	523	639
Øvrige erhverv	101	0	399	500
Private	17.446	5.745	35.363	58.554
I alt	19.609	5.746	42.526	67.881

Bilag 2

Landefordeling af kreditrisiko for misligholdte fordringer

	EAD på misligholdte fordringer	Værdiregulering/ nedskrivning
Danmark (zone A)	2.067	654
EU (zone A)	276	17
Øvrige Europæiske zone A-lande	8	3
USA + Canada (zone A)	4	2
Øvrige zone A-lande	0	0
Sydamerika	0	0
Resten af verden	25	9
I alt	2.380	685

For oplysninger om bevægelser på værdiforringerede fordringer som følge af værdireguleringer og nedskrivninger henvises til note 13 i bankens eksterne regnskab.

Specifikation af kreditrisiko for misligholdte eksponeringer

Eksponeringskategori	EaD	Udnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	0	0	-	1,5000
b. Institutseksponeringer	142	0	-	1,5000
c. Erhvervseksponeringer	179	5	58%	6,9120
d. Detaileksponeringer	391	62	44%	5,4896
e. Aktieeksponeringer	-	-	-	-
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	-	-	-	-
I alt	712	67		

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

■ Specifikation af kreditrisiko for defaultede modparter

Eksponeringskategori	EaD	Udnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	-	-	-	-
b. Instrukseksponeringer	-	-	-	-
c. Erhvervseksponeringer	1.279	69	57%	2,3954
d. Detaileksponeringer	388	20	39%	2,3313
e. Aktieeksponeringer	-	-	-	-
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	-	-	-	-
I alt	1.667	89		

■ Specialiseret långivning fordelt på eksponeringskategorier

	Maturities of 2½ years or more
Category 1	444
Category 2	5,151
Category 3	5,348
Category 4	546
Category 5	16
Total	11,505

Tabellen viser Jyske Banks eksponering i specialiseret långivning. Halvdelen af eksponeringen er til kunder i kategori 1 eller 2. 5 % af eksponeringen er til lån i højeste kategori eller til defaultede kunder. Jyske Bank har foreløbig valgt en forsigtig tilgang og klassificeret alle eksponeringer med løbetid på 2½ år eller mere.

Koncernens kreditrisici fremgår af tabellerne nedenfor opdelt efter den enkelte eksponerings kreditkvalitet - herunder styrkeprofilkarakter, misligholdte og defaultede eksponeringer.

■ Specifikation af kreditrisiko for modparter med STY1-5

Eksposteringskategori	EaD	Uudnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	-	-	-	-
b. Instrukseksponeringer	-	-	-	-
c. Erhvervseksponeringer	49.117	9.018	48%	0,3974
d. Detaileksponeringer	44.354	6.881	36%	0,1358
e. Aktieeksponeringer	-	-	-	-
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	-	-	-	-
I alt	93.471	15.899		

■ Specifikation af kreditrisiko for modparter med STY6-10

Eksposteringskategori	EaD	Uudnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	-	-	-	-
b. Instrukseksponeringer	-	-	-	-
c. Erhvervseksponeringer	28.651	3.831	51%	0,8321
d. Detaileksponeringer	10.584	1.354	44%	0,4383
e. Aktieeksponeringer	-	-	-	-
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	-	-	-	-
I alt	39.235	5.185		

■ Specifikation af kreditrisiko for modparter med STY11-14

Eksposteringskategori	EaD	Uudnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	-	-	-	-
b. Instrukseksponeringer	-	-	-	-
c. Erhvervseksponeringer	3.245	339	54%	1,4752
d. Detaileksponeringer	1.125	122	46%	0,7855
e. Aktieeksponeringer	-	-	-	-
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	-	-	-	-
I alt	4.370	461		

Risiko - og kapitalstyring

Jyske Bank

■ Specifikation af kreditrisiko for unratede modparter og modparter under standardmetoden

Eksponeringskategori	EaD	Udnyttede forpligtelser	Gennemsnitlig LGD %	Gennemsnitlig RV
a. Statseksponeringer	24.163	180	-	0,0015
b. Institutseksponeringer	19.178	12.410	-	0,1912
c. Erhvervseksponeringer	25.770	10.701	-	0,4650
d. Detaileksponeringer	11.040	44	-	0,4325
e. Aktieeksponeringer	438	0	-	1,0000
f. Securitiseringspositioner	-	-	-	-
g. Aktiver uden modparter	3.162	0	-	1,0000
I alt	83.751	23.335		

